

Օտար լեզվի դասավանդման մոտեցումներ

Օտար լեզվի դասավանդման խնդիրները ներկայումս առավել ակնառու են դառնում, երբ կարևորվում են սովորողների ինքնուրույնությունը, ստեղծագործական նախաձեռնությունը, ազատ զարգացումը:

Սովորողի մեջ գիտելիքի, կարողությունների, հմտությունների, ճանաչողական հետաքրքրությունների ձեռք բերման պահանջ ձևավորելու կարևոր պայման է դրական խթանը, իսկ օտար լեզվի ուսումնասիրության պարագայում կարևորագույն պայմանը՝ **երկխոսությունն** է: Հենց այս երկխոսության միջոցով և ընթացքում էլ ձևավորվում է սովորողի աշխարհահայացքը: Գիտելիքը, կարողությունը և հմտությունը հանդես են գալիս արդեն ոչ որպես միակ նպատակ, այլ որպես մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու միջոց, գործիք:

Դասի յուրաքանչյուր փուլում, սովորողի կամ առարկայական ծրագրի պահանջների ապահովման գործընթացում գլխավոր դերակատարը սովորողն է: Ուսուցիչը այն հաղորդիչն է, որը կապում է երեխային առարկայի հետ, նրան ներքաշում երկխոսության մեջ:

Ուսուցում-ուսումնառություն երկխոսության ընթացքում անչափ կարևորում են սովորողի արժեքային համակարգի ձևավորումը, նրա բարոյական նկարագրի կերտումը:

Երկխոսության համար բարենպաստ պայմաններ ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է ընտրել դասավանդման այնպիսի մոտեցումներ, որոնք կխթանեն հոգևոր, մտավոր և բարոյական ինքնուրույնություն ունեցող սովորողի ակտիվ ու անկաշկանդ գործունեությունը:

Օտար լեզվի դասն ունի իր առանձնահատկությունները, և ի տարբերություն մյուս առարկաների՝ որպես հիմնական նպատակ առաջ է քաշվում սովորողների հաղորդակցական ունակությունների ձևավորումը:

Որո՞նք են առարկայի առանձնահատկությունները:

Առաջին. լեզուն (մայրենի, թե՛ օտար) ծառայում է որպես շփման, շրջապատող իրականության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդունման և փոխանցման միջոց: Եվ առարկայի ուսուցումը դպրոցում պետք է դիտել հենց այս տեսանկյունից:

Երկրորդ. օտար լեզվի ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս ծանոթանալ օտարալեզու երկրի մշակույթին, ընդարձակել մտահորիզոնը, տիրապետել առարկաների, երևույթների, նրանց կապերի ու հարաբերությունների մասին մտքեր արտահայտելու միջոցներին: Այդ միջոցներն արտահայտվում են երկու ձևով՝ գրավոր և բանավոր: Հենց սրանք էլ դրվում են օտար լեզվի ուսուցման հաղորդակցական հմտությունների ձևավորման հիմքում:

Երրորդ. լեզուն, որպես շփման միջոց, պետք է մշտապես <<փայլեցրած>> պահել, այսինքն՝ միշտ պատրաստ ցանկացած իրավիճակում գործածելու համար: Այդ իսկ պատճառով սովորողի կողմից յուրացված նյութը պետք է մշտապես կիրառվի պրակտիկայում՝ իր բանավոր և գրավոր ձևերով:

Օտար լեզվի ուսուցումը միայն քերականական գիտելիքների հաղորդում չէ:

Ներկայումս յուրաքանչյուր սովորող հետաքրքրված է օտար լեզվի պրակտիկ իմացությամբ:

Հաղորդակցվելու ընթացքում սովորողը պետք է հնարավորություն ունենա ազատ արտահայտել իր մտքերն ու զգացմունքները, չվախենա քննադատվելու կամ սխալվելու վտանգից, լինի բոլորի ուշադրության կենտրոնում:

Աշակերտակենտրոն միջավայրում համագործակցող սովորողները ձեռք են բերում ճանաչողական ակտիվություն:

Օտար լեզվի դաս վարող ուսուցիչը պետք է լինի մեթոդապես գրագետ, ժամանակակից տեխնոլոգիաները ազատորեն տիրապետող և կիրառող:

Օտար լեզվի ուսուցիչը պետք է կարողանա դասի ընթացքում՝

– ապահովել երկխոսության իրավիճակ (քննարկվող նյութի մատչելիություն, հետաքրքրություն, բարյացկամ, հանդուրժող, փոխհամաձայնության, փոխօգնության մթնոլորտ):

– ապահովել կոլեկտիվ գործունեություն (անհատական, զույգերով, խմբերով):

– խթանել սովորողի հետաքրքրվածությունը իր գործունեության արդյունքով:

– ապահովել անձնային կողմնորոշմամբ շփումներ (հաշվի առնելով սովորողի հետաքրքրությունները, անձնական և հոգեբանական առանձնահատկությունները):

– սահմանել յուրացվող նյութի խելամիտ ծավալ (ըստ սովորողների տարիքային խմբի և պատրաստվածության):

Սովորողները դասարանում տարբերվում են բանավոր խոսք կառուցելու, կարդալու, գրելու, ստեղծագործելու, հաղորդակցվելու իրենց ունակություններով, ուստի պետք է ուսուցման գործընթացում կիրառել երեխայակենտրոն (<<անհատակենտրոն>>) մոտեցում:

Իմ կարծիքով շատ արդյունավետ է համագործակցելով ուսուցանել: Այս մոտեցման հիմնական գաղափարը սովորողների հետ համատեղ որևէ առաջադրանք իրականացնելու համար հարմար պայմաններ ապահովելն է: Առաջադրանքը պետք է լինի հետաքրքիր և խթանի սովորողների ակտիվ գործունեությունը: գրել, սոսնձել, կտրատել, նկարել, բառարաններ ու գրքեր թերթել, բեմականացումներ կազմակերպել, ոտանավորներ գրել, երգել, պարել և այլն: Այս ամենը թույլ է տալիս տարբեր լեզվական պատրաստվածությամբ սովորողներին հավասարապես մասնակցել տրված առաջադրանքի կատարմանը: Համագործակցության այս ողջ գործընթացում պետք է կարևորվեն սովորողի ինքնուրույն ճանաչողական հետաքրքրությունները:

Միջառարկայական կապ ստեղծելու շնորհիվ դասի ընթացքում երեխաների մոտ զարգանում են ճանաչողական ակտիվությունը, երևակայությունը, նրանք սովորում են քննարկումներ, հարցազրույցներ վարել, պնդել իրենց տեսակետը, փաստարկներ բերել: Նմանատիպ առաջադրանքները ստիպում են երեխային հասկանալ, որ խմբի հաջողությունը կամ անհաջողությունը կախված իրենցից յուրաքանչյուրից:

Ուսուցչի և սովորողի համատեղ աշխատանքը և ստեղծագործական միջավայրում արարումը տալիս են իրենց առատ պտուղները: Միակողմանի կապը վերածվում է եռակողմանի. ուսուցիչ-սովորող, սովորող-ուսուցիչ, սովորող-սովորող:

Առաջադրանքը գնահատելիս պետք է հաշվի առնել ոչ միայն օտար լեզվի ճիշտ կիրառումը, այլ նաև սովորողների ստեղծագործելու, յուրահատուկ մոտեցումներ դրսևորելու հմտությունները:

Մյուս կարևոր պայմանը՝ դասը վառ, գունագեղ, գրավիչ դարձնելն է **յուրաքանչյուր սովորողի** համար:

Իմ դասերի ընթացքում ես աշխատում եմ բոլոր սովորողներին, առանց բացառության, հաղորդակից դարձնել ուսուցանվող նյութին:

Այդ հաղորդակցումը կարող է ունենալ ամենատարբեր ձևեր. խաղ, հրահրում, հումոր, խթանում, ...

Իմ դասերը պլանավորելու ընթացքում միշտ մեծ ուշադրություն եմ դարձնում հետևյալ նպատակների վրա՝ ճանաչողական, զարգացնող և դաստիարակող, ինչպես նաև կարևորում եմ սովորողների կրթական հնարավորությունները: Դասի մի փուլից մյուսին անցնում եմ վերոնշյալ նպատակներին հասնելու հաշվարկով:

Երբ դեռ սկսնակ էի, դասի ընթացքում անընդհատ ու աննկատ հետևում էի ժամացույցին: Հիմա արդեն բավականաչափ փորձ ունեմ, և պլանավորածս դասերն ընթանում են անխափան ու արդյունավետ:

Իսկ հիմա՝ ամենակարևորը. եթե ուսուցիչն անկեղծորեն սիրում է իր աշակերտներին, համոզված եմ՝ այդ սերը փոխադարձ է դառնում:

Դա հաղթանակ է, քանի որ երեխաների սերը տարածվում է նաև իրենց սիրելի ուսուցչի դասավանդած առարկայի վրա:

Իսկ ի՞նչ է պետք երեխաների սերն ու վստահությունը շահելու համար:

Պետք է պարզապես նրանց սիրել, հասկանալ, ընդունել, օգնել, ապրումակցել, ... և երկխոսության կամուրջը կդառնա ամո՛ւր-ամո՛ւր:

Տաթևիկ Մելքոնյան

ԻՆՉՈ՞Ւ ՍՈՎՈՐԵԼ ՉԻՆԱՐԵՆ

Ներկայումս չինարեն խոսում է Երկիր մոլորակի յուրաքանչյուր հինգերորդ բնակիչը, և չինարենի տարածումը շարունակում է աճել: Հիմնականում դա կապված է Չինաստանի տնտեսության անընդհատ աճով, ինչպես նաև ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացմամբ և գլոբալիզացիայով:

Այսօր արդեն համացանցային բոլոր կայքերի գրեթե կեսը չինարենով են: Իսկ արագության տեսանկյունից համացանցի զարգացումը Չինաստանում սահմաններ չունի: Տիրապետելով չինարենին՝ ձեզ հասանելի կլինի մեծածավալ օգտակար տեղեկատվություն:

Չինական հետաքրքրաշարժ համացանցային ռեսուրսները, խաղերը, ֆիլմերը և երաժշտությունը, հեռուստատեսությունն ու ռադիոն ձեզ կդառնան հասանելի և հասկանալի:

Չինարենն ունի հատուկ հիերոգլիֆային գիր, որը հանդիսանում է հնագույն գրային համակարգերից մեկը և հասել է մինչև մեր օրերը: Շատ հիերոգլիֆներ մնացել են անփոփոխ արդեն 2000 տարուց ավելի:

Չինարենի իմացությունը ձեզ համար կբացի ճամփորդելու նոր հնարավորություններ: Դուք հնարավորություն կունենաք ծանոթանալ միանգամայն այլ մշակույթի և ապրելակերպի հետ:

Չինաստանն ունի այլ պատմություն և այլ մշակույթ, ուրույն սովորույթներ, ուրույն փիլիսոփայություն, ուրույն գրականություն և արվեստ:

Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացմանը զուգընթաց արդեն իրականություն է դարձել ողջ աշխարհի հետ ազատ շփումը: Դուք կարող եք գտնել մեծաթիվ նոր բարեկամներ:

Ներկայումս աճում է չինարենին տիրապետող մասնագետների կարիքը, սակայն չինարենի ծայրահեղ դժվարության մասին տարածված առասպելի պատճառով, դեռևս այդ մասնագետները շատ քիչ են:

Չինարենի իմացությունը ձեզ համար լրացուցիչ հնարավորություններ և հեռանկարներ կբացի ձեր ապագա աշխատանքի համար՝ անկախ ընտրված մասնագիտությունից:

Ի՞նչ է տալիս Կոնֆուցիուսի դասարանում ուսանելը

Առավել արդյունավետ է չինարենի ուսուցման համակարգված մոտեցումը: Կոնֆուցիուսի դասարանում մենք միաժամանակ ուսուցանում ենք կարդալ, գրել, խոսել և հասկանալ բանավոր խոսքը: Մենք ապահովում ենք՝

- հիերոգլիֆները մտապահելու արդյունավետ համակարգ.
- ճիշտ առոգանության դրվածք.
- բանավոր խոսքի ընկալում.
- հիերոգլիֆների կալիգրաֆիական գրության հմտություններ.
- գրուցելու և տարբեր թեմաներով գրույց վարելու հմտություններ.
- տիրապետելու ընդարձակ բառապաշարի.
- չինարենով տարբեր ուղղվածության տեքստեր կարդալու հմտություններ.
- չինական կայքերով աշխատելու և անհրաժեշտ տեղեկատվությունը գտնելու կարողություններ.
- առնվազն 1500-2000 հիերոգլիֆ ճանաչելու և գրելու հնարավորություն.

- չինարենով գրագրություն իրականացնելու հիմնարար հմտություններ.
- ընդհանուր պատկերացումներ Չինաստանի պատմության, աշխարհագրության և մշակույթի մասին.
- Կոնֆուցիուսի դասարանում ուսանելու ընթացքում ստացած գիտելիքների կիրառում լեզվակիրների հետ շփումներում, ինչպես նաև Չինաստանում ամառային ճամփարների և ուսումնական վերապատրաստումների ընթացքում:

Օտար լեզվի ուսումնասիրության ընթացքը միշտ մեծ հաճույք է պատճառում: Իսկ այսքան տարբեր գրելաճ ու արտասանություն ունեցող լեզվի ուսումնասիրությունը նաև շատ հետաքրքիր է: Երբ հաղթահարում ես սկզբնական դժվարությունները՝ աշխարհին նայում ես միանգամայն այլ կերպ: